

מזיכרונותיו של תומס גבע על ילדים ונוער במחנה בוכנוואלד, 1945

יום אחד ראיתי ילד בן ארבע, הטיפוס העצוב ביותר שבו נתקלתי מעודי, לא נורמלי בגופו, בהתנהגותו ובדיבורו. הוא התהלך בפיק ברכיים כחיה פצועה, חלושה, ופלט קריאות בתערובת של גרמנית-פולנית-יידיש. "זה", כך נאמר לי, "הילד שהם מסתירים מפני הס"ס. אביו הביא אותו לכאן בתרמיל גב. בכל פעם שנערכת ביקורת, חוסמים את פיו של המסכן ותוחבים אותו מכורבל ומכוסה, מתחת ללוחות הרצפה. אילו חיים!" שאלתי אם ישנם עוד ילדים. "כן, יש עוד אחד במחנה הראשי בבלוק 8, בלוק הילדים. כל הילדים האחרים הם בני 12 לפחות". בבלוק 8, כך שמעתי, חיים כ-100 נערים, רובם פולנים ורוסים בגילאים שבין 14 ל-16. כמה מהם צמודים למיוחסים במחנה ובאופן גלוי למדי שיחקו את תפקיד הזונות. כתוצאה מכך הם קינאו זה בזה כמו נשים. "יש בלוק נוער גם ב'מחנה הקטן'", יעצו לי. "במקומך, הייתי מנסה לקבל העברה אליו".

לבסוף נשלחתי לבלוק 66, ביתם של כ-300-400 נערים. זקן הבלוק, יהודי פולני בעל שער בלונדיני וניסיון של שנים במחנות ריכוז גרמניים, קיבל אותנו כנהוג בנאום פתיחה נאצל. אכפת לו מאוד מבני חסותו, והוא חזר על מה שנאמר לי כבר במשרד הרישום. גם זקן הבלוק 7א באושוויץ הכריז על היותו שוחר טוב אבל התעמר בנו כדיקטטור. ואולם המקביל לו כאן בבוכנוולד נראה ידידותי.

שמחתי להימצא שוב בין צעירים. זה היה הבלוק הנעים ביותר שבו הייתי אי פעם. אפילו איש הס"ס שבא לקבל את המסדר לא הטריד אותנו שכן זקן הבלוק שלנו הצליח לשמור על יחסים טובים אתו. רוב עמיתי לבלוק הגיעו ממחנות עבודה והיו יהודים. בחדר שלי היו בעיקר מפולין, בשני – מהונגריה.

אלה משותפי למיטה שמאז שנת 1939 חיו בגטאות מבודדים לא ידעו הרבה על העולם שמסביבם. גורלם היה קשה בהרבה משלי והם היו עדים לטרגדיות גדולות. אבל הם היו צעירים מדי ובורים מכדי לתפוס מה קורה להם. הם התכנסו למין קונכייה, מחסום נפשי ששמר אותם מבודדים. כל מה שמעבר למחסום הזה נראה עוין ולא ראוי להתייחסות. לנערי הגטו היה הבלתי ידוע בגדר דבר שהם לא היו מסוגלים, או שלא היו מוכנים, לחשוב עליו. רובם היו חשדנים באופן תמים ביחס ל"זרים" וחלקם אף רמזו שאני עלול להיות מרגל גרמני. היו גם שני יהודים גרמנים. ברנשים ידידותיים ומשכילים, בני לוויה איטאליים. אבל נמנעתי מהם. גאווה על היותם "גרמנים" ו"מערביים" דחתה אותי. איש לא חיבב אותם. על יוהרתם העיקשת זכו רק לבוז מכולם.

הרקעים המגוונים שלנו הולידו מספר הבדלים בינינו, אבל מריבותינו נשארו על עניינים קטנים. היינו צעירים וניסינו להבין זה את זה. במקרה הגרוע היינו מרחמים זה על זה. "הוא עדיין לא התבגר", אמרנו...

מקור: תומס גבע, נעורים בכבלים. ילד ניצל מן השואה, יד ושם, ירושלים 2003, עמ' 193-192.